

Hotărârea CNCD cu privire la încălcarea de către senatorul Iulian Urban a dreptului la demnitate a persoanelor rome

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

HOTĂRÂREA din 4 mai 2010

Dosar nr.: 286/2009

Petiția nr.: 6.852/14.07.2009

Petent: Dan Tapalagă

Reclamat: Iulian Urban

Obiect: încălcarea dreptului la demnitate a persoanelor aparținând comunității rome

I. Numele și domiciliul părților

I.1. Numele și domiciliul ales al petentului

I.1.1. Dan Tapalagă, Redacția HotNews, Calea Victoriei nr. 21-23, sector 3, București

I.2. Numele și domiciliul ales al reclamatului

I.2.1. Iulian Urban, Senatul României, Calea 13 Septembrie nr. 1-3, sector 5, București

II. Obiectul sesizării

Petentul, prin articolul „Un senator cu discurs anti-țigănesc în PDL” (filele 1-2 din dosar) arată că reclamatul instigă la ură rasială prin texte postate pe blog-ul său. Arată totodată: „Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate considera textul de față o sesizare”.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

Petentul consideră că unele articole postate de reclamat pe blog-ul său instigă la ură rasială, referindu-se în mod concret la articolul „Sâncrăieni – scânteia de unde poate izbucni un război la nivel național împotriva țiganilor” și la articolul „Omoară, fură și amenință. Un român ucis cu lovituri de cuțit în inimă și cap de țigani la Comănești”, citând: „conflictul între romii și maghiarii din localitatea harghiteană Sâncrăieni are toate șansele să se extindă la nivel național. Peste tot, starea de revoltă la adresa infracțiunilor comise de țigani mocnește și așteaptă doar o scânteie să izbucnească”; „Cât despre țigani... Chiar nu par să mai aibă de ce să se teamă. Poate de unguri, atât. Care demonstrează unitate și le fac față, sesizând că nu au altă opțiune în condițiile prăbușirii domniei impunerii respectului legii. De poliție în nici un caz nu se tem; iar de populația românească nici atât”; „Vom asista pasivi la această competiție diabolică din România, în care suntem simpli spectatori la marea întrecere care încalcă legea mai repede fără să pățească nimic? O să așteptăm să devenim prizonieri în propria noastră țară? Prizonieri ai unei etnii infracționale?”

IV. Procedura de citare

Părțile au fost citate pentru data de 21.07.2009 (filele 6-9 din dosar). Părțile au fost recitate pentru data de 8.09.2009.

La audierea din 21.07.2009 s-a prezentat petentul. La audierea din 8.09.2009 părțile au fost absente.

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

V. Susținerile părților

Petentul, prin articolul „Un senator cu discurs anti-țigănesc în PDL”, consideră că unele articole postate de reclamat pe blog-ul său instigă la ură rasială, referindu-se în mod concret la articolul „Sâncrăieni – scânteia de unde poate izbucni un război la nivel național împotriva țăganilor” și la articolul „Omoară, fură și amenință. Un român ucis cu lovituri de cuțit în inimă și cap de țigani la Comănești”, citând: „conflictul între romii și maghiarii din localitatea harghiteană Sâncrăieni are toate șansele să se extindă la nivel național. Peste tot, starea de revoltă la adresa infracțiunilor comise de țigani mocnește și așteaptă doar o scânteie să izbucnească”; „Cât despre țigani... Chiar nu par să mai aibă de ce să se teamă. Poate de unguri, atât. Care demonstrează unitate și le fac față, sesizând că nu au altă opțiune în condițiile prăbușirii domniei impunerii respectului legii. De poliție în nici un caz nu se tem; iar de populația românească nici atât”; „Vom asista pasivi la această competiție diabolică din România, în care suntem simpli spectatori la marea întrecere care încalcă legea mai repede fără să pățească nimic? O să așteptăm să devenim prizonieri în propria noastră țară? Prizonieri ai unei etnii infracționale?”

Arată totodată: „Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate considera textul de față o sesizare”.

Cu ocazia audierii, petentul a arătat că își menține poziția de petent, și a depus la dosar cele două texte considerate a fi discriminatorii la adresa romilor (filele 10-11 din dosar).

Reclamatul a depus la CNCD un punct de vedere, înregistrat la CNCD cu nr. 7.262/29.07.2009 (fila 22 din dosare), în care arată următoarele:

- petiția s-a făcut la comandă politică;
- este inadmisibil să se solicite reclamatului să-și probeze nevinovăția;
- a dorit să arate că romii sunt victimele colaterale ale unor mafioți;
- la Balotești, județul Ilfov, sunt comise infracțiuni în majoritate de romi.

VI. Motivele de fapt și de drept

În fapt, Colegiul Director reține următoarele:

- în articolul „Sâncrăieni – scânteia de unde poate izbucni un război la nivel național împotriva țăganilor”, postat la 10.07.2009 pe pagina de internet (www.urbaniulian.ro), reclamatul afirmă: „Conflictul între romii și maghiarii din localitatea harghiteană Sâncrăieni are toate șansele să se extindă la nivel național. Peste tot, starea de revoltă la adresa infracțiunilor comise de țigani, mocnește și așteaptă doar o scânteie să izbucnească. Ca ilfovean și senator trag semnale de alarmă de peste un an de zile față de faptul că autoritățile sunt incapabile să stăvilească valul de infracțiuni generate de țigani, astfel încât oamenii nu rămân decât cu varianta să își facă singuri dreptate”;

- în articolul „Omoară, fură și amenință. Un român ucis cu lovituri de cuțit în inimă și cap de țigani la Comănești”, postat la 13.07.2009 pe pagina de internet (www.urbanulian.ro), reclamatul afirmă: „Vom asista pasivi la această competiție diabolică din România, în care suntem simpli spectatori la marea întrecere care încalcă legea mai repede fără să pățească nimic? O să așteptăm să devenim prizonieri în propria noastră țară? Prizonieri ai unei etnii infracționale?”; „Oare vom vedea și noi ce am văzut în Harghita? Căci din câte văd în 2 zile, 2 bărbați de 34 de ani au fost uciși prin înjunghiere de niște țigani. Dar cu siguranță că românii nu vor face nimic. Pentru că așteaptă ca statul să impună legea cu duritate și fermitate. Numai cu o mână de fier se pare că se va putea rezolva actuala stare la nivel național”.

Pe aceeași pagină de internet, la aceste articole apar sute de comentarii, în majoritatea lor cu afirmații de genul: „Dacă dăm foc la vreo 2-3.000 de ciorii la nivel național, se potolesc pentru cel puțin încă vreo 10 ani. Oricum o merită pentru că ei sunt primii care își vând voturile și din cauza lor am ajuns aici”; „Țigani trebuie puși cu botul pe labe, trimiși la școală și la muncă; dacă nu vor să o facă atunci numai cu violență și duritate vom rezolva problema țigănească. Rușine că tot ungurii sunt cei care arată că au *cojones*”; „Este momentul trezirii conștiinței naționale. Trebuie să îndreptăm eroarea începută de Mihail Kogălniceanu, continuată în comunism când ciorilor li s-a dat nas, și desăvârșită în ultimii 20 de ani când toate partidele politice au mânat turmele de țigani la vot, cumpărându-le voturile”; „Dacă nu se integrează social și nu se supun legii, trebuie să începem cruciada împotriva lor și să le impunem să ne respecte, cu forța! Ciorile trebuie să pună mâna să muncească și să renunțe să trăiască din furturi și tâlhării! Ne-am săturat de ei. Ori se civilizează, ori vor muri!”; „Nu degeaba în Ungaria țigani nu suflă, și știți de ce? Garda Maghiară, echivalentul Noii Drepte românești [singura care se opune an de an marșurilor popoarelor] le-au băgat mințile în cap!”; „Țigani nu sunt uniți și profită de lașitatea și indiferența românilor. Ungurii sunt mai revoluționari de felul lor, și cum nu înghit prea multe, le-au dat foc țiganilor. La fel vor face și românii, au însă mereu nevoie de o scânteie; ungurii au aprins scânteia, acum noi trebuie să o transformăm în vâlvătaie”; „Hădăreni – Sâncrăieni este axa care trebuie să continue. Nu știu câți știu că acum 10 ani, ilfovenii din Balotești, acolo unde ne tot povestește dl. senator Urban că sunt probleme cu ciorile borâte, au dat foc țiganilor tot pentru că erau sătui de faptele insociale comise de aceștia”; „Hai să fim serioși: dacă o să vadă țigani o hoardă de 100 de români cu topoare în mâni, și cu torțe, vă spun eu că o să fugă ca fata mare de p**ă, adevărul este că le este frică atunci când văd că românii au turbat și vor să le ia gâtul”.

În drept, Colegiul Director reține următoarele:

Constituția României, prin art. 16 alin. (1), garantează dreptul la egalitate: „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”.

Potrivit Constituției României, art. 20 alin. (1), „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

Articolul 30 al Constituției României asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare,

la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri”.

Convenția europeană a drepturilor omului, art. 14 prevede: „Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională și socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.

Protocolul nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului, art. 1 prevede interzicerea generală a discriminării: „Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație”.

Recomandarea nr. R (97) 20 a comitetului de miniștri către statele membre cu privire la „discursul de ură”, adoptată de către Comitetul de Miniștri ai Consiliului Europei la 30.10.1997, în cadrul celei de-a 607-a reuniuni a Delegațiilor Miniștrilor, prevede următoarele:

„Constatând faptul că aceste forme de exprimare pot avea un impact mai mare și mai prejudiciabil atunci când sunt difuzate prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă;

Estimând că necesitatea de a combate aceste forme de exprimare este și mai urgentă în situații de tensiune și în timpul războaielor și a altor forme de conflicte armate;

Estimând că este necesar să se indice linii directoare guvernelor și Statelor membre despre modul de tratare a acestor forme de exprimare, recunoscând totodată că majoritatea mijloacelor de comunicare în masă nu pot fi blamate pentru forme de exprimare de acest fel;

Având în vedere art. 7 parag. 1 al Convenției europene cu privire la televiziunea transfrontalieră, precum și jurisprudența organelor Convenției europene a drepturilor omului referitoare la art. 10 și 17 ale acestei Convenții;

Ținând cont de Convenția Națiunilor Unite cu privire la eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială și de Rezoluția (68) 30 a Comitetului de Miniștri cu privire la măsurile ce urmează a fi întreprinse împotriva incitării la ura rasială, națională și religioasă;

Constatând faptul că nu toate Statele membre au semnat, ratificat și aplicat această convenție în cadrul legislației lor naționale;

Conștient de necesitatea reconcilierii luptei împotriva rasismului și intoleranței cu necesitatea protejării libertății de exprimare, pentru a se evita riscul subminării democrației din motivul apărării acesteia;

Conștient de asemenea de necesitatea respectării depline a independenței și autonomiei editoriale a mijloacelor de comunicare în masă;

Recomandă guvernelor Statelor membre:

1. să întreprindă acțiuni corespunzătoare în scopul combaterii discursului de ură pe baza principiilor enunțate în anexa la prezenta recomandare;

2. să se asigure că astfel de acțiuni se înscriu în cadrul unei modalități de abordare globală a cauzelor profunde ale acestui fenomen; cauze sociale, economice, politice, culturale și altele;

3. să procedeze, dacă nu au făcut-o deja, la semnarea, ratificarea și punerea efectivă în aplicare în legislația națională a Convenției Națiunilor Unite cu privire la

eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, în conformitate cu Rezoluția (68) 30 a Comitetului de Miniștri cu privire la măsurile ce urmează a fi întreprinse împotriva incitării la ura rasială, națională și religioasă;

4. să examineze legislațiile și practicile lor interne, pentru a se asigura că acestea sunt conforme cu principiile care figurează în anexa la prezenta recomandare.

Anexa la Recomandarea nr. R (97) 20

Domeniul de aplicare

Principiile enunțate în continuare se aplică la discursul de ură, în special la cel difuzat prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă.

În sensul aplicării acestor principii, termenul „discursul de ură” trebuie înțeles ca reglementând toate formele de exprimare care propagă, incită, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță, inclusiv intoleranța care se exprimă sub formă de naționalism agresiv și de etnocentrism, de discriminare și ostilitate față de minorități, imigranți și persoane provenite din imigrație.

Principiul 1

Guvernelor Statelor membre, autorităților și instituțiilor publice de nivel național, regional și local, precum și funcționarilor, le revine o responsabilitate specială de a se abține de la declarații, în special în mijloacele de comunicare în masă, care pot fi în mod rezonabil înțelese ca un discurs de ură sau ca un discurs care poate avea drept efect să acrediteze, să propage sau să promoveze ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de discriminare sau de ură bazate pe intoleranță. Aceste exprimări trebuie să fie interzise și condamnate în mod public cu orice ocazie.

Principiul 2

Guvernele Statelor membre ar trebui să stabilească sau să mențină un cadru juridic complet și adecvat, compus din dispoziții civile, penale și administrative referitoare la discursul de ură. Acest cadru ar trebui să permită autorităților administrative și judiciare de a concilia în fiecare caz respectarea libertății de exprimare cu respectarea demnității umane și protecția reputației și a drepturilor altora.

În acest scop, guvernele Statelor membre ar trebui să studieze mijloacele de:

- a încuraja și a coordona cercetările asupra eficienței legislațiilor și practicilor juridice existente;
- a reexamina cadrul juridic existent pentru a asigura aplicarea sa în mod adecvat la diverse noi mijloace de comunicare în masă, servicii și rețele de comunicații;
- a dezvolta o politică coordonată de acțiune, bazată pe liniile directoare naționale care respectă principiile stabilite în prezenta recomandare;
- a adăuga la evantaiul de sancțiuni penale măsuri alternative care constau în realizarea unor servicii de interes colectiv;
- a întări posibilitățile de combatere a discursului de ură prin intermediul dreptului civil, de exemplu acordând organizațiilor nonguvernamentale interesate posibilitatea declanșării unor proceduri civile, acordând despăgubiri victimelor discursului de ură, și prevăzând pentru instanțele judecătorești posibilitatea luării unor decizii care să permită victimelor de a-și exercita dreptul la replică sau prin care să dispună o dezmințire;
- a informa publicul și responsabilii mijloacelor de comunicare în masă asupra dispozițiilor juridice aplicabile în materia discursului de ură.

Principiul 3

Guvernele Statelor membre ar trebui să se asigure ca, în cadrul juridic menționat în principiul 2, orice ingerință a autorităților publice în libertatea de exprimare să fie strâns limitată și aplicată în mod nearbitrar în conformitate cu dreptul, pe baza unor criterii obiective. În afară de aceasta, în conformitate cu principiul fundamental al Statului de drept, orice limitare sau ingerință în libertatea de exprimare trebuie să facă obiectul unui control judiciar independent. Această cerință este deosebit de importantă în cazurile în care libertatea de exprimare trebuie să fie conciliată cu respectul demnității umane și cu protecția reputației sau a drepturilor altora.

Principiul 4

Dreptul și practicile interne ar trebui să permită instanțelor judecătorești să țină cont de faptul că anumite exprimări concrete de discurs de ură pot fi atât de insultătoare pentru indivizi sau grupuri încât să nu beneficieze de gradul de protecție pe care articolul 10 al Convenției europene a drepturilor omului îl acordă celorlalte forme de exprimare. Un astfel de caz poate viza situația în care discursul de ură urmărește fie distrugerea altor drepturi și libertăți protejate de către Convenție, fie limitări mai ample decât cele prevăzute în acest instrument.

Principiul 5

Dreptul și practicile interne ar trebui să permită ca, în limitele competențelor lor, reprezentanții autorităților publice sau ai altor autorități având competențe similare să acorde o atenție deosebită cazurilor referitoare la discursul de ură. În acest sens, aceste autorități ar trebui să examineze cu atenție dreptul suspectului la libertatea de exprimare, în măsura în care impunerea sancțiunilor penale constituie în general o ingerință serioasă în această libertate. Instanțele judecătorești competente ar trebui, atunci când impun sancțiuni împotriva persoanelor condamnate pentru delict referitoare la discursul de ură, să respecte în mod strict principiul proporționalității.

Principiul 6

Dreptul și practicile interne în domeniul discursului de ură ar trebui să țină cont în mod corespunzător de rolul mijloacelor de comunicare în masă în comunicarea informațiilor și ideilor care expun, analizează și explică exemple concrete de discurs de ură și subliniază fenomenul general, precum și dreptul publicului de a primi informații și idei.

În acest scop, dreptul și practicile interne ar trebui să stabilească o distincție clară între responsabilitatea autorului pentru exprimările de discurs de ură, pe de o parte, și, responsabilitatea eventuală a mijloacelor de comunicare în masă și a profesioniștilor din mijloacele de comunicare în masă care contribuie la difuzarea lor în cadrul misiunii lor de a comunica informații și idei despre subiecte de interes public, pe de altă parte.

Principiul 7

În continuarea principiului 6, dreptul și practicile interne ar trebui să țină cont de faptul că:

- informațiile referitoare la rasism, xenofobie, antisemitism și la alte forme de intoleranță sunt pe deplin protejate de art. 10 parag. 1, al Convenției europene a drepturilor omului și nu pot constitui obiectul ingerinței decât cu respectarea condițiilor stabilite în parag. 2 al aceluiași articol;
- regulile și criteriile utilizate de către autoritățile naționale pentru a evalua necesitatea limitării libertății de exprimare trebuie să fie conforme cu principiile conținute

în art. 10, așa cum este acesta interpretat de jurisprudența organelor Convenției. Acestea trebuie să țină cont în special de forma, conținutul, contextul și scopul informațiilor;

- respectarea libertăților jurnalistice presupune ca instanțele judecătorești și autoritățile publice să se abțină de a impune mijloacelor de comunicare în masă punctele lor de vedere privitor la tipul tehnicilor de informare pe care jurnaliștii trebuie să le adopte”.

Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială definește prin art. 1 discriminarea rasială prin următoarele: „În prezenta convenție, expresia «discriminare rasială» are în vedere orice deosebire, excludere, restricție sau preferință întemeiată pe rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică, care are ca scop sau efect de a distruge sau compromite recunoașterea, folosința sau exercitarea în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alt domeniu al vieții publice”.

Această convenție, adoptată de Adunarea generală a ONU la 21.12.1965 și ratificată de România prin Decretul nr. 345/1970, prin art. 4, solicită ca statele părți să condamne „orice propagandă [...] care se inspiră din idei sau teorii bazate pe superioritatea unei rase sau unui grup de persoane de o anumită culoare sau de o anumită origine etnică”, iar prin art. 7 statele semnatare „se angajează să ia măsuri imediate și eficiente [...] pentru lupta împotriva prejudecăților ce duc la discriminare rasială și pentru a favoriza înțelegerea, toleranța și prietenia între națiuni și grupuri rasiale și etnice”. Potrivit Legii nr. 612/2002, victimele discriminării rasiale (conform Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială) se pot adresa către Comitetul pentru Eliminarea Discriminării Rasiale (ONU).

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. nr. 137/2000), republicată, la art. 2 alin. (1) stabilește: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Conform art. 2 alin. (4) din O.G. nr. 137/2000, republicată: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”.

Articolul 15 al O.G. nr. 137/2000, republicată, garantează dreptul la demnitate personală, stabilind: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat

de apartenența acesteia/acestuia la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau categorie defavorizată, ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia/acesteia”.

Colegiul Director constată că cele afirmate în articolul „Sâncrăieni – scânteia de unde poate izbucni un război la nivel național împotriva țiganilor” și în articolul „Omoară, fură și amenință. Un român ucis cu lovituri de cuțit în inimă și cap de țigani la Comănești”, postat la 10.07.2009 respectiv 13.07.2009 pe pagina de internet (www.urbaniulian.ro), reprezintă discriminare în conformitate cu O.G. nr. 137/2000, republicată, art. 2 alin. (1) și (4), încălcând dreptul la demnitate garantat de art. 15 al O.G. nr. 137/2000, republicat. În același timp constituie un comportament manifestat în public care instigă la ură rasială și vizează crearea unei atmosfere intimidante, ostile îndreptat împotriva persoanelor aparținând comunității rome, prin asocierea unui comportament de condamnat comunității rome.

În analiza obiectului plângerii deduse soluționării, Colegiul Director se raportează și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) pentru a defini limita dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate.

Privind libertatea de exprimare, CEDO analizează trei aspecte:

1. legalitatea restrângerii, și anume existența unei baze legale interne, și calitatea normei juridice (legea trebuie să fie accesibilă, precisă și previzibilă, în așa fel încât să se înțeleagă restrângerea în mod clar; totodată, trebuie să permită estimarea consecințelor faptelor contrare legii);

2. legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

3. necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

Privind legalitatea restrângerii, se poate constata că există o bază legală, O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, care, prin art. 15, garantează dreptul la demnitate printr-o prevedere extrem de clară și, în mod similar, prin art. 26 alin. (1) și (2) precizează sancțiunile ce pot fi aplicate. Atât prevederea legală, cât și jurisprudența CNCD în domeniu permit estimarea consecințelor faptelor contrare legii.

Legitimitatea restrângerii este dată de necesitatea protejării drepturilor altora. Această legitimitate este subliniată și de Decizia nr. 62/18.01.2007 a Curții Constituționale, care consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv art. 206 C.pen., îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit – simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc.– faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția *de facto* a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presu-

pune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme”.

Privind necesitatea restrângerii într-o societate democratică, CEDO a elaborat un set de principii:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (*Glimmerveen și Hagenbeek c. Olanda*, 8348/78 și 8406/78, 11.10.1979; *Otto-Preminger-Institute c. Austria*, nr. 13470/87, 20.09.1994, §49; *Wingrove c. Regatul Unit*, nr. 19/1995/525/611, 25.11.1996, §52 ș.a.);

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care ofensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângerii trebuie stabilite în mod convingător (*Glimmerveen și Hagenbeek c. Olanda*, 8348/78 și 8406/78, 11.10.1979; *Otto-Preminger-Institute c. Austria*, nr. 13470/87, 20.09.1994, §49 ș.a.);

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (*Glimmerveen și Hagenbeek c. Olanda*, 8348/78 și 8406/78, 11.10.1979 ș.a.); astfel, între altele, este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane (*Otto-Preminger-Institute c. Austria*, nr. 13470/87, 20.09.1994, §49; *Wingrove c. Regatul Unit*, nr. 19/1995/525/611, 25.11.1996, §52 ș.a.);

d) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (*Gündüz c. Turcia*, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, §40 ș.a.);

e) art. 17 al Convenției previne ca grupurile totalitare să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (*Glimmerveen și Hagenbeek c. Olanda*, 8348/78 și 8406/78, 11.10.1979 ș.a.);

f) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al Convenției [*Jersild c. Danemarca* (Marea Cameră), nr. 15890/89, 23.09.1994, §35; *Gündüz c. Turcia*, nr. 35071/97, 4.12.2003, §41 ș.a.];

g) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (*Otto-Preminger-Institute c. Austria*,

nr. 13470/87, 20.09.1994, §50; *Wingrove c. Regatul Unit*, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, §53; *Gündüz c. Turcia*, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, §38 ș.a.);

j) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul, cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor [*Jersild c. Danemarca* (Marea Cameră), nr. 15890/89, 23.09.1994, §31 ș.a.]; orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea discriminării trebuie să fie proporționată cu scopul legitim urmărit (*Otto-Preminger-Institute c. Austria*, nr. 13470/87, 20.09.1994, §49 ș.a.);

k) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (*Cumpănă și Mazăre c. România*, nr. 33348/96, 17.12.2004, §115 ș.a.).

Colegiul a reținut și faptul că CEDO, prin jurisprudență, arată că discriminarea etnică este atât de gravă, întrucât în situația acestui tip de discriminare se poate invoca, în unele situații, și art. 3 al Convenției europene a drepturilor omului referitor la tratamente inumane ori degradante. Fosta Comisie Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Asiaticilor Est Africani c. Marea Britanie* pronunțat prima decizie a unei instanțe internaționale prin care s-a precizat că discriminarea poate constitui una din formele de „tratament degradant”, interzise ca parte a dreptului de a nu fi supus torturii. Comisia a susținut că „diferit de orice considerație privind art. 14 al Convenției, discriminarea bazată pe rasă poate, în anumite circumstanțe, să constituie în sine tratament degradant în sensul articolului 3 al Convenției”. Comisia a subliniat că „o importanță specială trebuie acordată discriminării rasiale, și că în mod public a diferenția un grup de persoane sub aspectul tratamentului bazat pe rasă, poate constitui, în anumite circumstanțe, o formă specială de afront adusă demnității umane”. Astfel, „tratamentul diferențiat aplicat unui grup de persoane datorită rasei poate fi capabil a constitui tratament degradant în circumstanțe în care tratamentul diferențiat pe baza altor criterii, precum limba, nu ar pune astfel de probleme” (Cauza *Asiaticilor Est Africani c. Marea Britanie*, nr. 4403/70, 14.12.1973, în același sens a se vedea cauza *Cipru c. Turcia*, 2002, cauza *Moldovan ș.a. c. România*, nr. 2, 12.07.2005).

Aplicând principiile CEDO, Colegiul Director constată că cele afirmate de reclamat nu au valoare de informație de interes public, nu contribuie la nicio formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane, ci ofensează în mod gratuit o comunitate. Această formă de expresie diseminează, incită, promovează ura bazată pe intoleranță, prin urmare trebuie sancționată. Manifestările anti-rome doar din ultimul secol arată că această comunitate este extrem de vulnerabilă devenind des ținta manifestărilor xenofobe, iar studiile în domeniu relevă că stereotipurile adânc înrădăcinate în societate produc efecte grave¹.

Colegiul este de opinie că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este extrem de relevantă în cauză, cu atât mai mult cu cât au fost adresate plângeri

¹ *Andrei Oișteanu*, *Imaginea evreului în cultura română. Studiu de imagologie în context est-central european*, Ed. Humanitas, București, 2001.

contra România, între altele și cu privire la modalitatea în care, în anumite circumstanțe, reprezentanții autorităților statului au catalogat persoanele aparținând minorității romilor, prin sintagma „țigan”. Colegiul ia act de *Nachova ș.a. c. Bulgaria*, având ca obiect, între altele, declarația unui reprezentant al statului împotriva aplicanților, care, în exercițiul atribuțiilor de serviciu, conform unor mărturii testimoniale, a exclamat „afurisiți de țigani”. În hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, la 26.02.2004, parag. 162, Curtea a considerat că orice probă de abuz verbal rasist făcut de un agent de aplicare a legii în cursul unei operațiuni care implică utilizarea forței împotriva persoanelor dintr-o minoritate etnică sau oricare alta este extrem de relevantă la stabilirea existenței sau nu a violenței nelegale, induse de ură. Acolo unde astfel de probe apar pe parcursul investigației, trebuie verificate și-dacă se confirmă-declanșată o examinare corespunzătoare a tuturor aspectelor de fapt pentru a descoperi orice posibil motiv rasist. Acest lucru nu a fost realizat în cazul prezent”. În hotărârea pronunțată în cauză de Marea Camera a Curții, la 6.07.2005, la parag. 153, Curtea consideră sintagma „afurisiți de țigani» ca fiind o exprimare rasistă care ar fi trebuit să determine autoritățile în speță să verifice declarațiile martorului (...)”. De altfel, Curtea Europeană a constatat încălcarea art. 2 privind dreptul la viață, împreună cu art. 14 privind dreptul la nediscriminare, sub aspect procedural (*Cauza Nachova ș.a. c. Bulgaria*).

Colegiul ia act de *Cauza Moldovan ș.a. c. România nr. 2*, având ca obiect, de asemenea, remarci cu caracter discriminatoriu cu privire la originea etnică a aplicanților, făcute de autorități ale statului, instanțe de judecată sau reprezentanți ai autorităților locale. În hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, la parag. 111, Curtea a reținut că „referirile la onestitatea reclamanților și la modul acestora de viață, efectuate de unele autorități publice investite cu soluționarea plângerilor reclamanților² par a fi, dată fiind absența oricărei fundamentări, esențialmente discriminatorii”. În acest context, Curtea reamintește că orice discriminare rasială poate constitui prin ea însăși un tratament degradant, în sensul art. 3 din Convenție. Asemenea observații trebuie apreciate ca fiind un factor agravant în analiza plângerii reclamanților referitoare la încălcarea art. 3 din Convenție. Potrivit parag. 44 din „În data de 17.07.1998, Tribunalul Mureș a pronunțat soluția asupra laturii penale a cauzei. În considerentele hotărârii au fost reținute următoarele: «...Procentul romilor față de restul etniilor este de 14%, iar modul de viață marginal al unor categorii de țigani și în special al celor care s-au stabilit în localitate după anul 1989 au generat grave tensiuni cu populația majoritară. În general, datorită condițiilor de viață, respingerii unor valori morale acceptate de restul comunității, țiganii s-au automarginalizat manifestându-se agresiv, nerecunoscând și încălcând premeditat normele juridice instituționalizate în societate. Cei mai mulți dintre țigani erau fără ocupație, întreținându-se din munci ocazionale, sustrageri și alte activități ilicite. Desființându-se vechea forma de proprietate, alături de ceilalți membri ai comunității, țiganii au primit loturi în folosință pe care nu le-au lucrat, ocupându-se de sustrageri comise în grup și cu violență, ținta activităților infracționale fiind proprietatea privată, ceea ce a declanșat atitudini de revoltă și respingeri mai puternice

² A se vedea deciziile instanțelor civile și penale și observațiile primarului comunei Chetani, parag. 44, 66 și 71 de mai sus.

decât cele anterioare. Grupuri de țigani au declanșat conflicte cu tinerii din localitate, față de care s-au manifestat agresiv, sustrăgându-le cu forța bani sau alte bunuri. Mai mult, conduita grupurilor de țigani s-a manifestat prin injurii, insulte și folosirea de cuvinte triviale în public... În realitate, infracțiunile comise de țigani au fost mult mai numeroase, dar nu au ajuns să fie judecate...»³.

Curtea Europeană a apreciat că discriminarea etnică la care reclamanții au fost supuși în mod public prin modul de soluționare a petițiilor acestora de către autorități, precum și condițiile locative ale reclamanților au adus atingere demnității lor umane, constituind, în lumina circumstanțelor cauzei, tratamente degradante în sensul art. 3 din Convenție. De asemenea, Curtea a constatat în circumstanțele particulare ale cauzei, încălcarea art. 14 privind dreptul la nediscriminare împreună cu art. 6 privind dreptul la un proces echitabil și art. 8 privind dreptul la viața intimă familială și privată (Cauza *Moldovan ș.a. c. România*³, parag. 44, 66, 71, 111, 113, 114, 140).

Colegiul observă că aspecte similare au fost deduse soluționării în Cauza *Iren Gergely c. România*, aplicanta susținând că „violențele suferite ca rezultat al atacurilor împotriva sa au fost în mod predominant determinate de apartenența romă. În particular, aceasta s-a plâns cu privire la remarcile făcute de procuror cu privire la etnia sa în cursul procedurilor ulterioare evenimentelor și în special cu privire la folosirea termenului «țigan»” [parag. 4 alin. (1) și alin. (6)]. Paragraful 12 al hotărârii Curții Europene în cauza Cauza *Iren Gergely c. România* consemnează că „Procurorul a concluzionat că infracțiunile au fost săvârșite «datorită actelor serioase, provocatoare ale victimelor» descrise după cum urmează: «...în august 1990 câțiva țigani din Casinul Nou s-au comportat într-o manieră contrară bunelor moravuri. Au deranjat ordinea publică, ceea ce a agravat conflictul cu... populația (ne-romă). Aceste (conflicte)... au culminat când țiganii au consumat alcool în barul public, și apoi... fără nici un aparent motiv au început să bată trecătorii pașnici. În acest context, ceilalți locuitori (ne-romi) au decis să-i urmărească pe țigani în afara satului. Pentru a-i determina să plece și să nu se întoarcă în sat, au decis să dea foc caselor (romilor)». Prin Hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în 26.04.2007, s-a luat act de declarația unilaterală a Guvernului, în special de angajamentele asumate și cauza a fost scoasă de pe rolul Curții. Acest fapt s-a realizat având în vedere că, în speță, între altele, s-a recunoscut că «anumite remarci au fost făcute de unele autorități cu privire la originea romă a reclamantei» și că «evenimentele deduse soluționării pun în discuție încălcarea art. 3 (interzicerea torturii), art. 6 (dreptul la proces echitabil), art. 8 (dreptul la viața privată), art. 13 (dreptul la remediu efectiv) și art. 14 (dreptul la nediscriminare)». Guvernul și-a asumat angajamentul implementării unor măsuri cu caracter general pentru combaterea discriminării în sistemul judiciar precum și plata unor sume de bani cu titlu de daune pentru reclamantă”.

Similar, Colegiul ia act de Cauza *Kalanyos ș.a. c. România* în care aplicanții s-au plâns cu privire la faptul că „autoritățile locale s-ar fi pronunțat în sensul în care romii însăși, sau „țiganii” astfel cum au spus-o, „sunt de învinovățit pentru ceea ce s-a întâmplat”, devreme ce „fură pentru a trăi și sunt agresivi față de alte persoane” (parag. 2 din Decizia finală de admisibilitate, 19.05.2005). Prin hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în 26.04.2007, s-a luat act de declarația

³ M.Of. nr. 317/10.04.2006.

unilaterală a Guvernului, în special de angajamentele asumate și cauza a fost scoasă de pe rolul Curții. Similar Cauzei *Iren Gergely c. România*, acest fapt s-a realizat având în vedere că, în speță, între altele, s-a recunoscut că „anumite remarci au fost făcute de unele autorități cu privire la originea romă a reclamanților și că „evenimentele deduse soluționării pun în discuție încălcarea art. 3 (interzicerea torturii), art. 6 (dreptul la proces echitabil), art. 8 (dreptul la viața privată), art. 13 (dreptul la remediu efectiv) și art. 14 (dreptul la nediscriminare). De asemenea, Guvernul și-a asumat angajamentul implementării unor măsuri cu caracter general pentru combaterea discriminării în sistemul judiciar, precum și plata unor sume de bani cu titlu de daune pentru reclamanți” (parag. 15, 19).

În cauza *Vasile Tănase ș.a. c. România*, aplicanții s-au plâns, între altele, că judecătorii care au soluționat plângerile lor au avut o atitudine disprețuitoare față de ei pe parcursul procesului, denumindu-i în mod repetat prin peiorativul „țigani”. De asemenea, instanța de judecată a stabilit evenimentele în cauza, folosind termenul „țigani”. Spre exemplu, instanța a reținut că „urmare uciderii unui locuitor (ne-rom) de către țigan... mai mult de două mii de persoane... s-au adunat. În mod spontan, au fost...de acord să alunge țigani din sat, să le distrugă și să le dea foc bunurilor... În 7.05.1991, încă tulburați de eveniment, urmare reîntoarcerii țiganilor alungați... persoanele indicate au dat foc altor patru case aparținând țiganilor”. Având în vedere susținerile părților, Curtea Europeană a considerat că obiectul plângerii pune în discuție aspecte serioase în fapt și în drept din perspectiva Convenției, ceea ce presupune examinarea plângerii, astfel încât plângerea a fost declarată admisibilă (Decizia finală de admisibilitate, 19.05.2005, parag. 2.3, parag. 3).

Colegiul ia act, de asemenea, de cauza *Cobzaru c. România* soluționată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Reclamantul s-a plâns, între altele, că „originea sa etnică a fost cunoscută de ofițerii de poliție și că originea sa etnică a fost în mod deschis și repetat folosită de către autoritățile investigatoare ca un factor determinant împotriva plângerii sale cu privire la abuzul poliției”. Curtea Europeană reține în parag. 28 și 31 al Hotărârii din 26.07.2007 că „...procurorul a luat act de faptul că atât reclamantul cât și tatăl său sunt cunoscuți ca «elemente antisociale predispuse la violență și furt», în conflict constant cu «membrii grupului lor etnic» ... Procurorul a conchis că pentru «motive evidente» Crinel M., «de asemenea un țigan», a refuzat să recunoască că l-ar fi bătut pe reclamant. Procurorul a considerat că declarația dată de Venusa L., ...nu putea fi luată în considerare devreme ce și ea era țigancă – și în special, verișoara reclamantului – astfel încât mărturia ei a fost nesinceră și subiectivă». ... Procurorul Militar Șef a respins cererea de apel a reclamantului pe motivul că nu au fost reținute probe în sensul în care ofițerii de poliție au lovit reclamantul «un țigan de 25 de ani binecunoscut pentru scandaluri și întotdeauna implicat în bătăi...»”.

În parag. 98-101 al Hotărârii, Curtea Europeană reține „Nu doar că procurorii nu au încercat să investigheze comportamentul polițistului implicat în violențe, pentru a verifica, spre exemplu, dacă a fost implicat în trecut în incidente similare sau dacă a fost acuzat de sentimente anti-rome, însă procurorii au făcut remarci tendențioase în relație cu originea romă a aplicantului pe parcursul investigației (parag. 28 și 31). Nici o justificare nu a fost prezentată de Guvern cu privire la aceste remarci. 99. Curtea a constatat anterior că remarci similare făcute de autorități judiciare române cu privire la aplicanți romi sunt pur discriminatorii și le-a luat în considerare ca un factor agravant în examinarea plângerilor sub aspectul art. 3 din Convenție, în

cazul *Moldovan ș.a. c. România nr. 2*, cererile nr. 41138/98 și 64320/00, hotărârea din 12.07.2005, parag. 108 la 114 și 120, 121). 1. În cazul de față, Curtea consideră că remarcile tendențioase făcute de procurori în relație cu originea etnică a aplicantului denotă o atitudine generală discriminatorie a autorităților, ce reîntărește convingerea aplicantului că orice remediu în cazul său este pur iluzoriu. 2. Având în vedere aceste elemente, Curtea consideră că eșecul agenților responsabili cu aplicarea legii de a investiga posibile motive rasiste în tratamentul aplicat aplicantului combinat cu atitudinea acestora pe parcursul investigațiilor, constituie discriminare corelativ drepturilor aplicantului, contrar art. 14 împreună cu art. 3 sub aspectul său procedural și art. 13. Astfel, în cauză se constată încălcarea art. 14 al Convenției împreună cu art. 3 sub aspectul său procedural și art. 13”.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a soluționat cauza *Stoica c. România*, prin Hotărârea din 4.03.2008. Aplicantul s-a plâns, între altele, cu privire la dreptul de a nu fi supus la rele tratamente, inumane sau degradante împreună cu dreptul de a nu fi supus discriminării. Astfel cum rezultă din circumstanțele de fapt, „în exercițiul atribuțiilor de serviciu în fața unei comunități locuite de romi, sergentul D.T. a întrebat un localnic dacă este «țigan» sau «român»? Când F.L. a răspuns că este «țigan», vice-primarul s-a adresat ofițerilor de poliție și gardienilor publici «să îi dea o lecție» acestuia, precum și celorlalți”. În raport cu circumstanțele plângerii, Curtea precizează în parag. 122-132 al hotărârii: „122. Curtea nu este satisfăcută că procurorul militar nu a analizat în niciun sens remarcile din cadrul raportului Poliției ...ce descrie alegația comportamentului agresiv al localnicilor ca «pur țigănesc», deși astfel de remarci sunt în mod clar stereotipe. 128. ... Curtea reiterează că localnicii au susținut că ofițerii de poliție l-au întrebat pe F.L. dacă este «țigan sau român» înainte de a-l lovi, la solicitarea vice-primarului de a da romilor «o lecție». De asemenea, disputa cu vice-primarul în acea seară, are la bază elemente rasiste. Mai mult, Curtea consideră că remarcile din raportul poliției care descriu comportamentul agresiv al localnicilor ca fiind «pur țigănesc», sunt clar stereotipe și demonstrează că ofițerii de poliție nu au fost neutri din punct de vedere rasial, fie în timpul incidentelor fie pe parcursul investigației. ... 131. Astfel, în cauza de față, probele care indică motivele rasiale ce au stat la baza acțiunilor ofițerilor de poliție sunt clare, atât procurorul responsabil cu investigația penală, cât și Guvernul neputând explica în alt fel incidente sau să prezinte argumente că incidente au fost neutre din punct de vedere rasial. 132. În consecință, a existat o încălcare a art. 14 al Convenției împreună cu art. 3”.

Colegiul Director constată totodată că reacțiile cititorilor, postate pe pagina de internet a reclamatului, conțin atacuri virulente la adresa comunității rome, sugerând sau afirmând fără echivoc necesitatea de a „soluționa” situația prin pogromuri organizate.

Nu în ultimul rând, Colegiul Director a ținut cont și de repetatele condamnări ale României de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului pentru fapte similare cu cele considerate a fi pozitive de reclamat (cauza *Moldovan ș.a. c. România nr. 1*, 5.07.2005; cauza *Moldovan ș.a. c. România nr. 2*, 12.07.2005; cauza *Kalányos ș.a. c. România*, 26.04.2007; cauza *Gergely c. România*, 26.04.2007; cauza *Tănase ș.a. c. România*, 26.05.2009).

Sancțiunea contravențională a faptei, așa cum prevede O.G. nr. 137/2000, republicată, este o măsură proporțională cu legitimitatea invocată, și anume cu protejarea

drepturilor altora, în timp ce pentru formele grave ale rasismului pedeapsa aplicată poate fi penală.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Faptele sesizate reprezintă discriminare conform art. 2 alin. (1) și alin. (4) al O.G. nr. 137/2000, republicată, și încalcă dreptul la demnitate al persoanelor aparținând comunității rome, conform prevederilor art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată;

2. Sancționarea cu avertisment a reclamatului;
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii: –

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

GERGELY DEZIDERIU – Membru
HALLER ISTVÁN – Membru
NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU – Vicepreședinte
PANFILE ANAMARIA – Membru
POP IOANA LIANA – Membru
VASILE VASILE-ALEXANDRU – Membru
VLAȘ CLAUDIA SORINA – Membru